

Sygn. akt VIII U 1371/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 7 stycznia 2014 r. w Gdańsku

sprawy **K. E.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania **K. E.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 6 września 2012 r. nr (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje K. E. prawo do emerytury poczynając od dnia 01 lipca 2012r.,**
- 2. ustala, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,**
- 3. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz K. E. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Na oryginale właściwy podpis

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 września 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 26.01.1982r. Karta Nauczyciela (tekst jednolity Dz. U. Nr 118 z 2003r. poz.1112) odmówił K. E. prawa do emerytury nauczycielskiej.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że odmówił uznania okresu pracy wnioskodawcy w S. d. N.w G. od dnia 29 września 2003 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku na stanowisku wicedyrektora jako pracy w szczególnym charakterze. Wskazał, że dyrektor i wicedyrektor nie są nauczycielami, wychowawcami czy też innymi pracownikami pedagogicznymi. Ponadto powołał się na przepis artykułu 91b ust. 2 pkt 3 Karty Nauczyciela wskazując, że aby skorzystać z uprawnień emerytalnych z art. 88 dyrektor musi prowadzić jednocześnie zajęcia w wymiarze 1/2 obowiązującego wymiaru w przedszkolach lub szkołach i placówkach, o których mowa w przepisie art. 1 ust. 2 pkt 2.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł K. E. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury nauczycielskiej.

W uzasadnieniu wskazał, że w jego ocenie art. 91b Karty Nauczyciela nie ma w ogóle zastosowania w jego przypadku albowiem dotyczy on nauczycieli zatrudnionych w publicznych placówkach prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne nie będące jednostkami samorządu terytorialnego oraz zatrudnionych w placówkach niepublicznych i szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych, w tym dyrektorów tych placówek. On zaś zatrudniony był w placówce publicznej prowadzonej przez organ administracji rządowej i zastosowanie w jego przypadku znajdzie przepis artykułu 1 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela.

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie w dniu 30 stycznia 2013 roku pozwany podniósł ponadto, iż od sierpnia 2004 roku ubezpieczony został zwolniony z obowiązkowego wymiaru prowadzenia zajęć wychowawczych oraz podniósł, iż rozwiązanie stosunku pracy z ubezpieczonym nastąpiło z upływem roku na jaki zostało powierzono stanowisku dyrektora a nie na jego wniosek.

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2013 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt VIII U 1438/12 Sąd Okręgowy w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu K. E. prawo do emerytury począwszy od dnia 1 lipca 2012 roku oraz zasądził od pozwanego organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wyrokiem z dnia 4 lipca 2013 roku wydanym w sprawie o sygnaturze akt III AUa 762/13 Sąd Apelacyjny w Gdańsku uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania oraz pozostawił temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za II instancję.

W uzasadnieniu do wyroku Sąd ten wskazał, iż Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że ubezpieczony rozwiązał stosunek pracy na swój wniosek bowiem taka jego wola wynikała wprost z pisma z dnia 5 czerwca 2012 roku, w którym wniósł on o przyznanie dwóch odpraw oraz ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy. Zatem wolą ubezpieczonego było rozwiązanie stosunku pracy, co niezasadnie kwestionował apelujący organ rentowy błędnie wskazując, że stosunek pracy ustał w wyniku zakończenia okresu, na jaki powierzono ubezpieczonemu obowiązki dyrektoraS..

W dalszej kolejności Sąd Apelacyjny przesądził, iż ubezpieczony jako nauczyciel, który dodatkowo wykonywał obowiązki wicedyrektora i dyrektora podlegał Kacie Nauczyciela.

Wskazał również, iż Sąd Okręgowy ponownie rozpoznając sprawę powinien ustalić w jakim wymiarze tygodniowym zajęć ubezpieczony równoległe wykonywał obowiązki nauczyciela (wychowawcy, socjoterapeuty) i wicedyrektora, następnie dyrektora oraz czy w S. d. N. w G. – O. były szkoły, ile oddziałów, jaki był czas pracy nauczyciele i jego obowiązkowe pensum. Jednocześnie wskazał, iż zarówno dyrektorowi jak i wicedyrektorowi szkoły oraz nauczycielowi pełniącemu inne stanowisko kierownicze w szkole obniża się tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć w zależności od wielkości i typu szkoły oraz warunków pracy lub zwalnia się ich od obowiązku realizacji tych zajęć. Powyższe dotyczy również nauczyciela, który obowiązki kierownicze pełni w zastępstwie nauczyciela, któremu powierzono stanowisko kierownicze.

Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że dopiero po przeprowadzeniu całości postępowania dowodowego w powyższym zakresie Sąd Okręgowy będzie mógł dokonać ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, to jest ustalenia czy wnioskodawca był zatrudniony w wymiarze niższym niż połowa obowiązującego go wymiaru zajęć,

czy też w wymiarze wyższym lub równym połowie obowiązującego wymiaru zajęć, w konsekwencji czego dopiero możliwe będzie dokonanie oceny nabycia przez niego prawa do świadczenia emerytalnego.

Pismem z dnia 2 grudnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że w okresie od 1 września 2004 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku ubezpieczony spełnił warunki do uznania tego okresu jako okres pracy nauczycielskiej niezbędnej do przyznania mu prawa do emerytury nauczycielskiej (vide k. 127 – 128).

Zarządzeniem z dnia 3 grudnia 2013 roku Sąd zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych do zajęcia stanowiska w przedmiocie uprawnień skarżącego do dochodzonego świadczenia i ewentualnej weryfikacji zaskarżonej decyzji.

Wykonując zobowiązanie Sądu Zakład Ubezpieczeń Społecznych pismem z dnia 12 grudnia 2013 roku wskazał, iż staż pracy nauczycielskiej ubezpieczonego uznany w toku postępowania administracyjnego łącznie z okresem uznanym w piśmie z dnia 2 grudnia 2013 roku (vide k. 127 – 128) jest wystarczający do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 88 ustawy Karta Nauczyciela (vide k. 132 – 133).

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. E. urodził się w dniu (...) roku. Na dzień 31 grudnia 2008 roku miał udowodnione 37 lat, 1 miesiąc i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 16 lat, 11 miesięcy i 27 dni okresów pracy w szczególnym charakterze. Nie należy on do OFE oraz posiada 4 lata i 4 miesiące okresów pracy w szczególnym charakterze uznane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych pismami z dnia 2 grudnia 2013 roku i 12 grudnia 2013 roku. Ubezpieczony na dzień 31 grudnia 2008 roku ma udowodnionych zatem 21 lat, 3 miesiące i 27 dni okresów pracy w szczególnym charakterze /okoliczności bezsporne/.

W okresie od 1 września 1997 roku do dnia 31 sierpnia 2010 roku K. E. zatrudniony był jako nauczyciel mianowany w S. d. N.w G. zaś w okresie od 1 września 2010 roku do 30 czerwca 2012 zatrudniony był w Zakładzie (...) w G., które powstało w wyniku przekształcenia S. d. N. w G. /dowody: świadectwo pracy k. 86 akt ubezpieczeniowych; pismo Prezesa Sądu Okręgowego w Gdańsku k. 93 akt ubezpieczeniowych; arkusz koperta k. 16; karta oceny pracy k. 125 akt osobowych; oświadczenie wnioskodawcy k. 19; pismo k. 61 akt osobowych/.

Stosunek pracy został rozwiązany na wniosek ubezpieczonego K. E. w związku z jego planowanym przejściem na emeryturę /dowody: świadectwo pracy k. 86 akt ubezpieczeniowych; wniosek z dnia 13 czerwca 2012 roku w aktach osobowych/.

K. E. w dniu 6 czerwca 2012 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 6 września 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 26.01.1982r. Karta Nauczyciela (tekst jednolity Dz. U. Nr 118 z 2003r. poz.1112) odmówił mu prawa do emerytury nauczycielskiej z uwagi na nieudowodnienie 20 – letniego stażu pracy w szczególnym charakterze /okoliczności bezsporne/.

Stan faktyczny w sprawie Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach rentowych przedłożonych przez organ rentowy oraz na podstawie dokumentów złożonych przez ubezpieczoną do akt sprawy jak również na podstawie jego akt osobowych. Sąd zważył, że nie były one kwestionowane przez żadną ze stron co do ich prawdziwości, czy rzetelności. Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw by nie dać im wiary.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią przepisu artykułu 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr. 97, poz. 674 ze zm.) ustawie podlegają nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni m.in. w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich oraz rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych działających na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109, z późn. zm.).

Art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr. 97, poz. 674 ze zm.) przewiduje możliwość przejścia na emeryturę - bez względu na wiek - nauczyciela, który ma trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze oraz nauczyciela szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich mającego dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, po rozwiązaniu stosunku pracy na jego wniosek lub w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7. Prawo to przysługuje również nauczycielom urodzonym po 31 grudnia 1948 r. a przed 1 stycznia 1969 r. w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy emerytalnej, jeżeli nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego.

Krąg uprawnionych do tzw. "emerytury nauczycielskiej", określony został w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela w związku z art. 86 Karty, zaliczającym nauczycieli do pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze. W celu sprecyzowania pojęć "nauczyciel" oraz "praca w szczególnym charakterze" należy sięgnąć do art. 3 pkt 1 w zw. z art. 1 ust. 1 Karty Nauczyciela zgodnie z którymi ilekroć w ustawie jest mowa o nauczycielach bez bliższego określenia - rozumie się przez to nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych m.in. w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich oraz rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych działających na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109, z późn. zm.) (art. 1 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela).

Sąd zważył, że decyzją z dnia 6 września 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 26.01.1982r. Karta Nauczyciela (tekst jednolity Dz. U. Nr 118 z 2003r. poz.1112) odmówił K. E. prawa do emerytury nauczycielskiej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że odmówił uznania okresu pracy wnioskodawcy w S. d. N. w G. od dnia 29 września 2003 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku na stanowisku wicedyrektora jako pracy w szczególnym charakterze. Ponadto na rozprawie w dniu 30 stycznia 2013 roku pozwany podniósł, iż rozwiązanie stosunku pracy z ubezpieczonym nastąpiło z upływem roku na jaki zostało powierzone stanowisku dyrektora a nie na jego wniosek.

Po ponownym przeprowadzeniu postępowania dowodowego oraz wykonaniu wytycznych zawartych w uzasadnieniu Sądu Apelacyjnego w Gdańsku organ rentowy zmienił swoje stanowisko i uznał ubezpieczonemu okres zatrudnienia od 1 września 2004 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku jako okres pracy w szczególnym charakterze jednocześnie wskazując, iż okres ten wraz z wcześniej uznanym okresem pracy w szczególnym charakterze jest wystarczający do nabycia prawa do emerytury przez ubezpieczonego na podstawie art. 88 ustawy Karta Nauczyciela. Tym samym Sąd zważył, iż po zmianie stanowiska pozwanego organu rentowego ubezpieczony legitymuje się wymaganym 20 – letnim okresem pracy w szczególnym charakterze.

W sprawie pozostała zatem do wyjaśnienia ostatnia przesłanka niezbędna do przyznania ubezpieczonemu prawa do „emerytury nauczycielskiej”, tj. rozwiązanie stosunku pracy przez ubezpieczonego na jego wniosek.

W ocenie Sądu materiał dowodowy zgromadzony w sprawie wskazuje, że ubezpieczony rozwiązał stosunek pracy w dniu 30 czerwca 2012 roku. Rozwiązanie to zaś nastąpiło na jego wniosek. Ubezpieczony bowiem taki wniosek złożył wskazując, iż planuje przejść na emeryturę. Ponadto rację trzeba przyznać ubezpieczonemu w części w jakiej wskazał on, iż likwidacja stanowiska dyrektora, które zajmował nie jest równoznaczna z rozwiązaniem stosunku pracy, albowiem funkcja dyrektora była funkcją dodatkową, którą wykonywał w ramach łączącego go stosunku pracy jako nauczyciela mianowanego. Tym samym w ocenie Sądu, ubezpieczony w wystarczającym stopniu wyraził swoją wolę rozwiązania stosunku pracy ze swojej inicjatywy i na swój wniosek. Stwierdzić zatem należy, iż również i ten warunek został przez ubezpieczonego spełniony.

W związku z udowodnieniem przez ubezpieczonego okresów pracy w szczególnym charakterze, które skutkują spełnieniem przez niego wymaganego 20 – letniego stażu pracy w szczególnym charakterze Sąd uznał za bezprzedmiotowe rozstrzygnięcie kwestii, czy ubezpieczony w okresie od 29 września 2003 roku do dnia 31 sierpnia 2004 roku wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnym charakterze. Ustalenie tej kwestii

nie mogło bowiem w jakikolwiek sposób wpłynąć na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie. W tym kontekście Sąd w całości podziela zapatrywanie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym istota decyzji organu rentowego polega na rozstrzygnięciu o prawie do konkretnego świadczenia (lub o jego wysokości) jako całości, a nie o poszczególnych elementach składających się na to prawo. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2000 roku, II UKN 147/00, OSNP 2002/16/389).

Reasumując, zdaniem Sądu, ubezpieczony spełnia wszystkie warunki do przyznania mu prawa do emerytury nauczycielskiej.

Mając powyższe rozważania na uwadze Sąd w punkcie 1 wyroku zmienił na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. w zw. z z art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr. 97, poz. 674 ze zm.) zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2012 roku, a więc od dnia następującego po dniu ustania stosunku pracy.

W punkcie 2 wyroku Sąd Okręgowy uznał z kolei, iż pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z uwagi na to, że dopiero przeprowadzenie postępowania dowodowego w toku postępowania sądowego pozwoliło ustalić, iż wnioskodawca w spornym okresie wykonywał pracę w szczególnym charakterze.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł w punkcie 3 wyroku, na podstawie przepisów art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., § 4 ust. 1, § 11 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 i §12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). Sąd uznał kwotę 180 zł za adekwatną do nakładu pracy pełnomocnika oraz wkładu pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej rozstrzygnięcia, mając na uwadze charakter sprawy.

SSA w SO H. Witkowska – Zalewska